Ms. theol. lat.
Fol. 395

ms. th. lat. Fol. 395.

Quum expulsi fuissent adam
et eua de paradiso fe-
cerunt sibi tabernaculum
et fuerunt ibi septem diebus lugen-
tes et lamentantes in magna tris-
ticia. Post septem vero dies
ceperunt esurire et querebant
sibi escas ut manducarent et
non habebant. Dixitque eua
ad adam: Domine mi esurio. Res-
pondit adam: vade et quere
quod manducemus usque quo videamus
si forte respiciet et miserebitur
nostri dominus deus noster et revocabit
nobis in locum pristinum. Et
perrexerunt adam et eua et cir-
cuibant septem diebus omnem
terram illam et non inveniebant
escam talem qualem habuerunt
in paradiso. Et dixit eua ad
adam: Domine mi esurio pre mor-
te. Fame ego utinam morerer.
Forte introduceret te dominus in pa-
radisum, quia propter me iratus est tibi.
Vis interficiam me? Seu vis interfi-
cere tu me ut morerer? Forte in-
troducet te dominus deus in paradisum
quia mei causa expulsus es in-
de. Respondit adam et dixit: Noli
eua talia dicere ne forsitan ali-
quam maledictionem introducat in
nos dominus deus noster. Et quomodo hoc
posset fieri ut mittam manum
meam in carnem meam? Surge que-
ramus unde vivamus et non de-
ficiamus. Et ambulantes quesi-
erunt novem diebus escam talem
qualem habuerunt in paradiso
et non inveniebant nisi quod ani-
malia edebant. Et dixit adam ad
euam: Hec tribuit dominus animali-
bus ut edant et bestiis ter-
rena; erat autem esca nostra angelica.
Sed digne et iuste plangamus
ante conspectum domini dei nostri

qui fecit nos, et peniteamus
in magna penitencia; forsitan in-
dulgebit et miserebitur nostri dominus
deus noster et disponet nobis un-
de vivamus. Et dixit eua ad
adam: Domine mi dic michi quid
est penitencia et qualem peniteamus,
ne forte laborem imponamus nobis
que non possumus adimplere, et non
exaudientur preces nostre, et avertat
faciem suam a nobis dominus deus noster,
quia quod promittimus et non implemus.
Tu domine quantum cogitasti peni-
tere, quia ego induxi tibi laborem
et tribulationem. Et dixit adam
ad euam: Non potes tantos dies
facere quantos ego faciam. Eua:
quadraginta diebus fluminis tolle lapi-
dem et sta super in altitudine fluminis
et non orabis rogare deum quia
labia nostra immunda sunt facta
de ligno illicito et contradicto. Et
esto in aqua fluminis iordanis diebus
sexaginta et sic forsitan misere-
bitur nostri dominus deus noster. Et abiuit
eua ad tygrym flumine iordanis
et stetit super lapidem usque ad collum
in aqua et dixit: Tibi dico aqua
iordanis condole michi et congrega
natatilia que intra te sunt et circumdent
me lugeantque pariter mecum. Non
se plangant sed me quia illa non pec-
caverunt sed ego. Et statim omnia
animancia et natatilia venerunt
et circumdederunt eam et aqua ior-
danis stetit ab illa hora non
agens cursum suum usque [illegible]
diebus decem et novem. Tunc satha-
nas transfiguratus est in claritate
angeli et adiit ad tygrim flu-
men ad euam et invenit eam flentem.
Et ipse dyabolus quasi condolens ei
cepit flere et dixit ad eam: Egre-
dere nunc de flumine et repausa et

Ex Biblioth. Regia Berolinensi.

deficeres mea plorans iam cessa
de tristicia et gemitu et ve-
nit adam. Audiuit enim dominus
deus gemitum vestrum et suscepit
penitenciam vestram et omnes angeli
rogauerunt pro vobis deprecantes
deum / et misit me ut educerem
vos de aqua et darem vobis
alimentum quod habuistis in paradi-
so pro quo et nunc plangitis
Nunc ergo egredere de aqua et
perducam vos in locum ubi paratus
est vobis victus vester. Hec au-
diens eua / credidit / et exiuit
de aqua et caro eius erat sicut
herba de frigore aque. Et cum
egressa esset de aqua cecidit
in terra et erexit eam dyabolus
et perduxit eam ad adam. Cum
autem vidisset eam adam exclama-
uit cum fletu dicens. O eua ecce
seducta es ab aduersario nostro per
quem alienati sumus de habita-
cione paradisi / et leticia spirituali
Hec cum vidisset eua quod eam
dyabolus seduxisset exire de aqua ceci-
dit super faciem suam in terram / et du-
plicatus est gemitus et dolor et
planctus et exclamauit dicens
Ve tibi dyabole quod nos expugnas
gratis / quid tibi apud nos aut
quid tibi de nobis contra maliciam
tuam. Numquid nos abstulimus
gloriam tuam / aut nos fecimus te sine
honore esse / quid nos persequeris
usque ad mortem impie et inuidio-
se. Et ingemiscens diabolus dixit
ad euam. Tota inimicicia dolor
et inuidia a nobis est quoniam propter
vos expulsus sum a gloria mea et
alienatus sum quam habui in celis
in medio archangelorum / et propter
vos eiectus sum in terra. Respondit
adam et dixit. Quid tibi feci aut
que est culpa mea in te dum non

sis lesus a nobis aut quid
nobis persequeris. Respondit diabolus
et dixit ad adam. Tu quid
dicis michi fecisti / et tui causa
proiectus sum de terra viuencium et
de gloria celesti. In die enim qua
tu plasmatus es ego a facie dei
proiectus sum et de societate angelorum
missus sum. Quando insufflauit deus
spiritum vite / et factus est vultus
et similitudo tua ad ymaginem
dei / et quando adduxit te micha-
hel / et fecit te adorare in conspectu
dei / et dixit dominus deus. Ecce adam
feci ad ymaginem et similitudinem
nostram / et egressus michael voca-
uit omnes angelos dicens. Ad-
orate ymaginem domini dei nostri
sicut precepit dominus / et ipse micha-
el primus adorauit / et vocauit
me / et dixit michi. Adora yma-
ginem domini dei nostri. Et ego respon-
di me michael adorare adam
dixi ei. Non adorabo deteriorem
me omnium enim creaturarum prior
sum / et ille me debet adorare
Hec audientes ceteri angeli qui
sub me erant dixerunt. Nolumus
adorare. Et ait michael adora-
te ymaginem dei / si autem non
adoraueritis irascetur vobis dominus
deus noster. Et ego dixi. Ponam sedem
meam super sidera celi / et ero si-
milis altissimo. Et iratus est michi
dominus deus / et iussit me cum angelis
meis expelli / et misit me fo-
ras gloriam nostram. Et sic tui
causa expulsi sumus in hunc mundum
a gloria nostra et de habitaculis
nostris proiecti sumus in terra / et statim
facti sumus in dolore quod expoliati
sumus de tanta gloria et quod te in
leticia deliciarum videre debebamus
et dolo circumueniebamus mulierem

tua et fecit te deus propter eum
expelli de deliciis et glorie
et leticie sicut et ego per te expulsus
sum a gloria mea. Hec audiens
adam a diabolo et exclamavit
cum fletu magno et dixit domine
deus vita mea in manibus tuis est
fac ut iste adversarius longe
sit a me qui querit animam meam
perdere et da mihi gloriam eius
quam iste perdidit. Et statim non
apparuit diabolus. Adam vero per-
mansit in penitencia eius quadraginta
diebus stans in aqua iordanis
Et dixit eva ad adam vive
tu domine mi tibi concessa est vita prevarica-
quia tu nec primam nec secundam prevari- ty
catus es nec seductus sed ego pre-
varicata et seducta quia non custo-
divi mandatum dei. Et nunc separa
me de luce huius vite nec
vadam ad occasum solis et ero ibi
usque dum moriar. Et non cepit
et verum Hec audiens Eva cepit
ambulare ad partes occidentis
cepit lugere et amarissime flere
et fecit ibi habitaculum. Et habebat
tercio fetu in utero fetum. Et cum appropinquasset
tempus partus eius cepit conturbari
doloribus et exclamavit ad dominum
dicens: Miserere mei deus et adiu-
va me. Et non exaudiebatur nec
erat misericordia dei circa eam. Et dixit eva
intra se. Deprecor vos luminaria
celi dum revertimini ad orientem
nunciate domino meo ade. Et eodem
luminaria revertentes primitus post
intellexit adam quod eva tiranni
dolore torquetur. Et ait adam planctus
eve venit ad me. forte serpens
venerit et pugnaverit cum eva
Et continuo surgens venit ad eam
in luctu magno. Cum eva Et
quando te vidi domine mi refrigerata
est anima mea in doloribus posita et
nunc pro me deprecare dominum ut

exaudiat te et respiciat me
et liberet me de doloribus meis
pessimis quibus conteror. Et depre-
catus est adam dominum pro ea. Et ecce
venerunt duodecim angeli et due
virtutes stantes scilicet a dextris et a
sinistris eve et michael erat
stans a dextris eius et tetigit eam
in facie usque ad pectus et dixit
ad eam Beata es eva propter adam
quia preces eius magne sunt coram
deo et missus illius oracionibus veni
ad te ut accipias adiutorium accipiat
nunc exurge nunc et prepara te
ad partum. Et fecit eva sic peperit
filium et erat lucidus. Eva vero igno-
rabat et amirabat quid hoc esset quod
pepererat, dixitque ad adam domine
mi interfice hunc ne nos forte in-
terficiat. Propter illud respondit adam
et dixit Nequaquam eo quod caro
mea est. Et continuo infans cucurrit infans cucurrit
et in manibus suis tollebat herbas dul-
cissimas dedit matri sue et vocavit
nomen eius ~~cayn~~ cayn. Angelus vero
ostendit eve qualiter puerum lactaret
et nutriret deberet. Tunc michael
tulit adam et evam ad puerum et
duxit eos ad orientem. Et misit
dominus deus per michaelem archangelum
semina diversa et dedit Ade et ostendit Semina diversa
laborare debeat et colere terram colere terram
ut haberent fructum unde viverent post
et ipsi et omnes generaciones post
eos. Concepit autem Eva et peperit fi-
lium nomine Abel. Et manebant
Cayn et Abel in unum. Et dixit
Eva ad adam domine mi dormiebam dormiebam
et vidi visionem quasi sanguinem
filii nostri in manibus cayn pendere in manibus
Et dixit adam ad Evam ne forte
interficiat cayn abel. Separemus
eos ab invicem. Et facientes eis sin-
gulas mansiones. Et fecerunt cayn
agricolam, Abel vero fecerunt pastorem
vero

ut sic absconderetur eum semper. Et post
hec interfecit caym abel cum hospitium
esset deus Erat ad adam tunc annorum — Adam 130 annos
centum et triginta. interfectus est autem
abel cum esset centum et viginti duorum
~~...~~ annorum. Et post hec cognovit adam
uxorem suam et genuit filium et — Seth
vocavit nomen eius seth. Et dixit adam
ad evam: ecce filium pro abel habes
Et postquam genuit eva seth vixit
annos octingentos et genuit filios
triginta et totidem filias, preter caym
abel et seth. Et dixit Adam ad
filios suos: narrabo vobis quid — matre
vidi et audivi. postquam ego et mater
vestra expulsi fuimus de paradiso cum
essemus in oratione venit Michael ar- — essemus nuncius
changelus dei nuncius ad me et
vidi currum tamquam ventum velocem
et rote illius erant ignee et raptus
sum in paradisum. Et vidi dominum se- — Erat
dentem et aspectus eius erat sicut
ignis incendens et intollerabilis
et multa milia angelorum a dextris
et a sinistris currus illius. Hec vi-
dens perturbatus sum, et timor apprehen-
dit me, et adoravi coram deo
super faciem terre. Et dixit mihi deus
deus meus: Ecce tu morieris quia — quoniam
preceptum mandatum meum et obe-
disti voci uxoris tue plusquam
mee quam tibi dedi in potestate ut
haberes eam in voluntate tua. Et
cum hec verba audivi procidens in
terra adoravi dominum et dixi: Tu
omnipotentissime et misericordissime
deus, sancte et pie, non deleatur nomen — Non deleatur nomen memorie tue maiestatis — conver
memorie tue maiestatis, sed converte te
animam meam, quia morior, et ne
proicias me a facie tua quem de
limo terre plasmasti me. Et dixit
ad me deus: Quoniam figura tui cordis — Quoniam figura tui cordis facta
facta est diligens scientiam, propter hoc
de semine tuo usque in seculum ad

ministrandum tibi eius. Et cum an-
geli hec verba dixissent adoravi dominum
dicens: Tu es deus deus et summus,
et omnes creature tibi laudem
dant et honorem. Tu es super omne
lumen fulgens, vera lux, incompre-
hensibilis magnitudinis virtutis
vivens, tibi dant honorem omnes
creature tue quas tu fecisti, cum gratia
tua credens magnalia tue
Et postquam oravi ad dominum statim
michael apprehendit manum meam
et eiecit me de paradiso visionis
dei, et reduxit me in locum unde
me rapuit. In paradiso itaque ani-
mi fili mi seth, futura secreta
revelata mihi de ligno scientie
comedens, cognovi et intellexi
que erunt in hoc seculo temporali futura
que facturus est deus creature sue gene-
re humano. Apparebit deus in flamma
ignis ab ore maiestatis sue et
dabit omnibus mandata et precepta
et sanctificabunt eum in domo sancti-
ficationis habitationis maiestatis
illius. Et ostendet eis deus locum
mirabilem maiestatis sue et
ibi edificabunt domum deo suo
in terra quam parabit eis, et ibi pre-
teribunt precepta eius et incendetur sancta-
rium eorum, et terra deserta
et ipsi dispergentur propter quod exacer-
baverunt deum. Et iterum et sal-
vos faciet eos ad dispersionem
illorum et edificabunt domum dei
edificabitur autem novissime domus
maior quam prior erat et iterum super-
abit iniquitas equitatem. Et
post hec habitabit deus cum hominibus
in terris visurus. Et tunc incipiet
equitas fulgere, et domus dei in
seculum honorabitur et non poterunt
amplius adversa nocere. Et suscitabit
sibi plebem salvam futurum

in secula seculi / et impii disper-
gentur a deo rege suo / qui
noluerunt amare precepta illius
Celum et terra noctes et dies
et omnes creature obediunt
deo et non transgrediuntur pre-
cepta eius nec mutant opera
sua / homines autem mutabuntur
derelinquentes precepta domini. Propter
hoc expellet a se deus impios
et iusti permanebunt sicut sol
in conspectu domini / et in tempore
illo purificabuntur homines a peccato
per aquam / qui compunctam erant aut
noluerunt purificari / per aquam etiam
felix efficitur homo / qui corrigit
animam suam / qui querit iudicia
et magnalia dei inter homines
mortales inquiruntur / sed coram a
deo iusto iudice. Et postquam
factus est adam annorum nongen-
torum et triginta sciens quod di-
es vite sue finiuntur dixit ad
evam. Congregentur ad me omnes
filii mei et loquar eis et be-
nedicam eos antequam moriar.
Et congregati sunt in tres partes
eius in conspectu patris eorum ante ora-
torium ubi consueverat orare ad
dominum. Erat autem in numero quinde-
cim milia virorum exceptis mulie-
ribus et pueris. Et cum congrega-
ti fuissent omnes una voce di-
cunt. Quid tibi est pater quod con-
gregasti / et quare iaces in lecto
tuo. Respondit adam et dixit: Fi-
lii mei male mihi est in dolo-
ribus. Et dixerunt omnes filii eius
Quid est domine pater male habere
in doloribus. Tunc filius eius seth
dixit: Domine mi pater / ne forte
desideras de fructu paradisi de
quo edebas et contristatus iaces.
Dic mihi o mi pater et ego
vadam ad ianuam paradisi et plan-
gam in magna lamentatione de-
precans dominum deum forte exaudiet
me et mittet angelum suum ut af-
ferat mihi de fructu quem desideras.
Et dixit iterum seth ad adam. Quis
est dolor domine pater noli a nobis
abscondere / sed dic nobis quod patiaris
ignorantes. Respondit adam et dixit
Filii mei audite me. Quando fecit
nos dominus deus me et matrem vestram
et posuit nos in paradiso et de-
dit nobis omnem arborem fructife-
ram ad edendum et dixit nobis
ut de arbore scientie boni et mali
que est in medio paradisi non comederemus
Et dedit nobis duos angelos
nos ad custodiendum / sed dum ve-
nit hora ut ascenderent angeli nostri
custodes ascenderent in conspectu
dei orare / tunc statim invenit lo-
cum adversarius noster diabolus / dum ab-
sentes a nobis fuissent angeli nostri
custodes et seduxit adversarius
matrem vestram ut manducaret de
arbore scientie boni et mali et man-
ducavit et dedit mihi. Et postquam
sic manducavimus statim iratus est
nobis dominus deus noster et dixit ad me
Quia dereliquisti mandatum meum
et verbum quod statui tibi non custodi-
visti / ecce inducam corpori tuo sep-
tuaginta plagas diversis doloribus
ab initio capitis oculorum et aurium
usque ad ungulas pedum per singula
membra torquebunt te. Et hoc de-
putavit in flagellationibus doloris
una cum arboribus. Hec omnia
misit deus in me et in omne genus
nostrum. Hec dicens adam ad omnes
filios suos / comprehensus est magnis
doloribus et exclamavit voce mag-
na dicens. Quid faciam ego miser
et infelix positus in tantis dolo-
ribus. Cum autem vidisset eum eva
plangentem cepit et ipsa flere dicens

Quid mihi transfer in me dolores eius
quod ego peccavi. Et dixit ad
Adam: Domine mi, da mihi partem
doloris tui quod a me culpa hec
est tibi accidit. Et dixit Adam
ad Evam: Exurge et vade cum filio
meo Seth ad portas paradisi et
mittite pulverem in capita vestra
et prosternite vos et plangite
ante conspectum dei. Et forsitan
miserebitur vestri et transmittet an-
gelum suum ad arborem misericordie de
qua emanat oleum vite et da-
bit vobis modicum ex ipso ut
ungatis me ex eo et quiescam ab
hiis doloribus quibus consumor. Et
abierunt Seth et mater eius ad por-
tas paradisi. Et dum irent in via ecce
subito venit serpens bestia et
impetum faciens momordit Seth.
Quod cum vidisset Eva flevit di-
cens: Heu me miseram et maledictam
sum, qui non custodivi preceptum
dei. Et dixit voce magna Eva
ad serpentem: Bestia maledicta,
quomodo non timuisti mittere dentes
tuos ad ymaginem dei et quomodo
ausa es pugnare cum eo aut quomodo
prevaluerunt dentes tui? Respondit
bestia et dixit: O Eva, nonne est
contra vos et dolor furoris nostri?
Dic mihi quomodo os apertum est tuum
ut manducares de ligno vetito
et interdicto a deo ipsi me? Tunc
Seth dixit ad bestiam: Increpat
te dominus deus. Obstupe et obmu-
tesce, claude os tuum, maledicte
et inimice veritatis, confusio perditor,
recede ab ymagine dei usque in
in diem quo dominus deus iusserit in
comprobatione te perduci. Et dixit
bestia ad Seth: Ecce recedo sicut
dixisti a facie ymaginis dei. Sta-
tim se recessit a Seth. Seth autem

et mater eius Eva abierunt simul
ad portas paradisi propter oleum misericordie
ut ungerent Adam infirmum. Per-
venientes autem Eva et Seth ad
portas paradisi tulerunt pulverem
terre et posuerunt super capita sua
et straverunt se super terram ante
faciem suam et ceperunt plangere
et lugere cum gemitu magno
deprecantes dominum ut misereatur
Ade de doloribus suis et ut mit-
teret oleum suum. Deus ei de oleo
misericordie de arbore vite orantibus
ante illos horis multis et dep-
recantibus dominum. Ecce angelus
dominus Michael apparuit eis dicens:
Ego ad vos missus sum a deo.
Ego sum constitutus super corpora mor-
tuorum hominum atque dico
tibi Seth homo dei: Noli lacrimari orando
propter oleum misericordie ut perungas
patrem tuum pro doloribus corporis
sui. Dico enim tibi quia nullo modo
poteris hoc accipere nisi in novissimis
diebus quando completi fuerint
anni quinque milia et ducenti mi-
nus a prima constitucione mundi.
Tunc enim veniet super terram a-
mantissimus Christus filius dei resusci-
tare corpus Ade patris tui et cum eo
resuscitabit corpora mortuorum.
Et ipse Christus filius dei ve-
niens baptizabitur in flumine Jor-
danis. Tunc oleo misericordie sue per-
unget omnes in se credentes
et erit oleum misericordie in generationem
et generationem hiis qui renascendi
sunt ex aqua et spiritu sancto in vitam
eternam. Descendens tunc aman-
tissimus Christus filius dei in terram
introducet patrem tuum Adam
in paradisum ad arborem olei
misericordie. Et hiis dictis eo

tunc descendit angelus ab eo
in paradisum et attulit ramus-
culum trium foliorum fructus de
arbore scientie per quam expulsi fue-
rant adam et eva de paradiso
Et conversus angelus ad seth
et dedit ei ipsum ramusculum
dicens Hunc porta patri tuo ad
refrigerium et solacium corporis sui
Festina ne tardes sed vade
ad patrem tuum / quia ad impletum
est tempus vite / Ad hec ad sex
dies exibit anima de corpore eius
et videbit mirabilia magna in
celo et in terra et in luminaribus
celi Hec dicens angelus discessit
a seth / Et reversi sunt eva et
seth tollentes secum ramusculum
Et factum est dum venit et seth venis-
set super aquam iordanis ecce
ramus quem dedit ei angelus
cecidit in medium fluminis Et cum
pervenisset seth et mater eius ad
adam dixerunt ei omnia que gesta
fuerant in via Et dixit adam
ad evam Ecce quid fecisti in-
duxisti nobis plagas magnas
delictum et peccatum in omnem gene-
rationem nostram et hec que fecisti
post mortem nostram referent filii
mei filiis suis quod qui surgunt
a nobis laborantes non suffi-
ciunt sed deficient et maledicent
nos dicentes Hec mala intule-
runt nobis parentes nostri qui
fuerunt ab initio. Hec audiens
eva cepit lacrimari et ingemis-
cere Et dixit adam filio suo seth
Nunquid angelus non misit michi
aliquid Turbatus vero seth
et pavidus quod non invenit quod
misit ei angelus dixit patri
pater ramum misit tibi angelus
qui cecidit in medio fluminis ior-
danis dum iordanem transivi

Cui pater ait Tunc vade fili mi
et invenies in eodem loco ubi
cecidit et affer michi ut videam
antequam moriar et benedicat tibi
anima mea Reversus seth ad flu-
men iordanis invenit ramum in
medio fluminis missum de loco
motum / et gavisus est seth tulitque
eum patri suo Quem cum accepisset
adam et vidisset diligenter ga-
visus est gaudio magno et dixit
Ecce mors et resurrectio mea
Rogavit quoque adam filium suum ut
plantaret eum ramusculum ad
caput sepulchri sui / Et sicut
predixerat ei angelus post sex dies
advenit mors Cum autem egrotasset
adam et venit hora mortis sue
dixit ad omnes filios suos Ecce
sum ad annos nongentos et
triginta si mortuus fuero sepe-
lite me contra ortum dei magne
habitacionis illius Et factum est cum
cessasset loqui tradidit spiritum
Et ecce obtenebratus est sol et
stelle et luna sex diebus Et
seth amplexatus est corpus patris sui
lugendo super eum / et omnes filii
eius flentes emiserunt lacrimas
Et ecce michael apparuit stans
ad caput ade dixit ad seth Exur-
ge de corpore patris tui et veni
ad me ut videas quid de eo
fecerit deus quod misertus eius est Et
ecce omnes angeli canentes tubis
dixerunt Benedictus es domine deus
pro plasmate tua quod misertus es eius
Tunc seth vidit manum dei ex-
tensam tenentem adam / quem et
tradidit michaeli dicens Sit
in custodia tua usque in diem dis-
pensacionis in suppliciis usque ad
annos novissimos quibus
convertam luctum eius in gaudium

Tunc sedebit in throno eius qui
eum supplantavit. Et dixit iterum Deus
ad Michaelem et Gabrielem: Afferte
mihi tres sindones byssinas et
expandite super corpus Ade et
in aliis sindonibus vestite fi-
lium eius Abel et sepelite Adam
et filium eius. Et processerunt omnes
virtutes angelorum ante / et sancti-
ficata est dormitio mortis eius.
Et sepelierunt Adam et Abel Micha-
el et Uriel angeli Domini / in quo
dicitur calvarie locus. Videntibus Seth
et Eva et nullis aliis. Dixe-
runtque angeli ad eos: Sicut
vidistis nos sepelisse Adam
et Abel simili modo sepelite
mortuos vestros. Et his completis
angeli discesserunt ab eis. Seth
vero filius eius plantavit ramum
arboris sicut rogaverat eum pater eius
ad caput sepulchri patris qui cre-
vit in arborem magnam. Per vero
multos annos in [illegible] est ab
[illegible] Salomonis et ibi al-
lata et ipso miro modo or-
nata / et postmodum regina
austri descendit que venit a fini-
bus terre audire et videre sapientiam
Salomonis. Cum autem ipsa audiret
eum secreta sua et hoc lignum
mirifice in templo ornatum
Tunc vero statim prophetavit
hoc lignum omnia regna et
unctiones et leges iudeorum
destrui. Cum audisset hec Sa-
lomon lignum ipsum auro et
argento et lapidibus preciosis
ornari precepit et in piscina
probatica poni ubi postmodum
semper descendit angelus et tur-
babat aquam et tollebat pa-
rabat unus ipsorum ad figuram
Christi permansit in ipso ligno

scripsimus que in eo que dicitur calva-
rie locus / et de ipso stipite ar-
boris posito / ita quod sanguinis
Christi redemptoris in caput
primi plasmatis descendit.
Post quam ipse vero Eva cognovisset
eius mortem suam / postquam mortuus
fuisset Adam congregavit omnes
filios et filias suas et dixit eis
Audite me filii et referam
vobis secreta. Postquam ego et
pater vester transgressi sumus mandatum
Dei dixit nobis Michael archan-
gelus propter prevaricationes vestras
generi vestro superinducet Dominus iram iudicii
sui primum per aquam, secundo per ignem
et his duobus iudicabit
Dominus omne humanum genus. Sed
ergo audite me filii mei et
facite vobis lapideas tabulas
et alias luteas de terra / et de-
scribite in eis vitam meam quam
de nobis audistis et vidistis.
Si de aqua iudicabit
Deus genus nostrum tabule lu-
tee de terra solventur / et tabule lapidee per-
manebunt. Hec cum omnia dixisset
Eva filiis suis expandit
manus suas in celum orans et
inclinans genua sua in terra
dixit: Et Domine Deus gratias agens
tradidit spiritum. Postquam autem
fuisset cum fletu magno sepelierunt
eam omnes filii eius
Et cum essent lugentes quatuor
diebus apparuit Michael
dixit ad Seth: Homo Dei ne
amplius quam sex dies lugeatis
mortuos vestros / quia septima die signum
resurrectionis est futuri seculi requies
quia et in die septima requievit

duos ab omni opere suo. Ista
vero dies futura est eterne be-
atitudinis in qua omnes
beati cum christo creatore et sal-
vatore suo cum corpore indeficien-
de cetero numquam cessabunt
per infinita secula seculorum amen.
Et sic applicat vitam ad eterne

Sermo de Septuagesima

Hymnu[m] Vympnum cantate nobis de
canticis syon psalmus karissimi
Hodie incipiunt illa septua-
ginta dies in quibus alle[luia]
et gloria in excelsis et tamen multis
cantus leticie intermittitur re- memo-
ducti semper nobis ad memoriam riam
qualiter nabuchodonosor rex
cum destruxisset ierusalem filios
filios israel in babiloniam captivos
duxit et septuaginta annis
eos in captivitate detinuit quos
postea deus per cyrum regem persarum
eis absolvit. Tamen dum autem autem
in exilio erant suspenderunt
cytharas suas ad salices. Et in
terra aliena vice alicuius cantus leticie can-
tare noluerunt. Nam cum dicerent
eis babilonii ympnum cantate
nobis de canticis syon. Responderunt
dicentes: quomodo cantabimus can-
ticum domini in terra aliena. Karissimi karissimi
per hoc monemur nos sic primus
ut semper memores qualiter
fraude decepti sunt primi parenti-
bus nostri scilicet adam et eva ex
patria nostra paradiso in exilium
huius mundi missi sumus. Secundo
quod nonnulli quod [3sel] suspen-
succus dit cytharas ad salices. Sali-
ces autem sunt arbores infructuose
et habent latas radices. Et
iste radices designant iudeos
sine fructu qui sicut sicut honorem operum suum
in seculo dilatant. Sicut apud

psalmus est cytharas suas ad
salices suspendit et in capite
leticiam non recepit. Item fideles
tempore veniunt leticiam et cantus
vanitatis de quibus verissime
loquitur cum mala produnt et
nunc absque pena cantare potest in hoc
seculo mundi pro dictis dimittere debent
amatoribus mundi et ipsi in corde
cogitant et radius voluptatibus
semper debent dicere quomodo
cantabimus canticum leticie qui sic
in mundo semper quod vite tenuiter
incerti de hora mortis sunt quamquam
omnibus penis aggravati demonum
laqueis diabolicis et nobis tribu-
lacionibus tenti captivi sumus. Et qui
undique in nobis miseri undique
nostri. Et qualiter regnum rex qui
et nos redemit eum a capite
diaboli dicam in cordibus suis sanguinem
ti dicat rex omnis gloriam. Et quamquam
toto anno deliquerunt hoc tempore
tempore vivendo studeant confessione
et penitentia primo deterge ut
per vitam brevem hanc in celesti
gloria cum angelis alla[luia] vel cum
cantare cum eis mereamur prestan-
te domino nostro ihesu christo.

Alphabetum lamentacionum
prout sequuntur in suo parte

Aleph interpretatur doctrina. Hec
mea cum doctrina plenius ex-
tendit et lucem amisit deus nostre
in cruce pependit. Secunda lit-
tera est Beth quod interpretata con-
fessio. Ipse cum nostris magne a
iudeis scandalizatus sunt di-
versa supplicia ab ipsis suscepi-
mendo in cruce confitendo memo-
riam legitur hec dicta. Beth
quod ad secundam partem lectionis per-
tinens. Tercio legitur Gymel
quod interpretatur retribucio in quo

1
2
3

ostendit dei pietas quam omnes homi
nes inde(?) exhibent / scilicet bonum
pro malo impendendo / ne tamen mea
tia ad ad illam pene stans peccata
legitur hoc dictum Symeon Quinta dictio
dicitur Daleth i. nativitas vel timor quia
dicitur quod fit iuxta de ipsius nativitate
et apparentia timere Sexta dictio dicitur
He / que interpretatur esse vel vivere
quia deus omnibus dedit naturis esse vel
vivere secundum aristotelem pro celi tamen in
tende(?) passionem fuit et pro ea compassio
pietatis secundum psalmistam / ob tamen mea
tia legi hoc dictum quedam hec Sex
ta vocatur Vau in extremis(?) ; quia latus
eius et quod ipse Septima dictio vocatur Zay
et interpretatur ista vel ductor hec autem
duo dominus legitur per tanto quia ipse
super omnes homines que et illuminans
testes meos martirizatus fuit et tan
tisper ipse enim ductor fuit ad hoc
in patibulo ostendens ad eternam salutem
deducendo Octava dictio vocatur Heth
et interpretatur pavor ipse enim expressus
multum timuit de passione futura quia in eo
enim fuit duo voluntas scilicet rationis et
sensualitatis Secunda voluntas tamen
deo obediens voluit Sed secundum voluntatem
sensualitatis ad magnum timorem re
luctavit secundum quod de se dicit Tristis
est anima mea usque ad mortem Nona
dictio vocatur Teth i. principium et finis
ipse enim fuit principium et finis omnium secundum
aristotelem pro celi dicit quod hoc quidem
ente(?) dena ad omnibus est et vivere
ergo bene fit mentio hic de eius
Teth Decima dictio vocatur Iameth(?)
i. cor scientie Et hec dictio legitur
pro mentione omnis passionis nostre
redemptionis hic enim redemptio dedit
hic cor scientie / et intencionem bene
volum dei sciendi Undecima
dictio vocatur Men i. viscera que
legitur in mentione passionis ipsius quia in
cruce tam magna caritate sustinuit
quod eius passio fuit gravissima

ut patet de tormentis et duricia 12
dicitur vocatur Nun i. ventus vel pas
cua ipse enim ventilando pro ea
passione nos dulcius pavit
ad modum boni pastoris suas
oves et greges / et spiritum suum
in ventum dulce et fidelem pavit
de Terciadecima dictio vocatur Samech 13
i. audi ipse quod bene legitur quia ipse
dicit ad plures occasionem Au
di ipsi propter mea Quartadecima 14
cima dictio vocatur Haym i. oculus
potuit enim dicere in astabilitatem
plurimum qui vidi meos ab affectum
tamquam oculus i. intenti Ut in ipsis
audi propter mea et ob hoc me
moriam passionis legi hec due dictiones
et construxit earum quarta Quinta 17
decima dictio que vocatur Fin i.
errantibus sive errat ipse enim
pluribus moyse recedente ad mon
tem synai ad populum ascendente
fecit vitulum et adorans ergo
multo erravit quam passionis Se 16
decima dictio que vocatur Sadeth i.
consolatio Tamen ipse dicit Ve
consolatio ad me et consolabor te Vel aliud
Sadeth i. consolacio quod ipse quoniam
omnino passione in patibulo crucis
suspensus fuit Et ipse legi in ipso
dicte laudationibus Decimaseptima 18
dictio que est et vocatur Coph i. con
clusio vel apprehensio quam dicit intelligi
ab ipso in sua passione omnes eos
conclusit diali parte Item et ideo quia
apprehendit ergo fit mentio hic ibi quia
Rmam(?) et ore eius dicit O vos
omnes qui transitis per viam attendite et
videte si est dolor sicut dolor
meus In tamen mentione hic dicitur Coph
conclusione legitur et ipsius secundum
sunt laudationem tenet Ergo in
concludendum quod antiquos omnes ad
tantum bene dicendum dei officia

laudauerunt ipse quod dat intelligi
quod cum lachrimarum effusione deo debemus
compati eius passionem crudelissime
utrumque in manibus imprimendo et salu-
te anime augmentandum etc. ieiunia iudeorum

De ieiunio iudeorum

Ieiunium quarti, ieiunium quinti, zacharias
viii capitulo. Sedecim dierum iudei
habebant specialibus temporibus, quia
ieiunium quarti et quinti et septimi et
decimi mensis obseruabant. Nam
ieiunium quarti et quinti mensis ipsum in-
stituerunt, cum circa captiuitatem babi-
ieiunium quarti / i. iulii — lonicam. Scilicet ieiunium quarti mensis videlicet
in julio qui quartus mensis ab aprile
quem ipsi primum habent ieiunabant
propter ruptionem murorum ierusalem que
facta fuit a ~~nabugodonosor~~ nabuza-
dan i. principe coquorum nabugodonosor
et hoc fuit nona die eiusdem mensis
quem diem ieiunant iudei. Ieiunium
ieiunium quinti — vero quinti mensis i. augusti septima
die ieiunabant propter destructionem
templi que incepta fuit a nabo-
zardan primo septima die illius
mensis. Sed secundo iterum a tyto fuit
destructum eodem mense die decima.
Ieiunium autem septimi mensis die decima
ieiunium x — huius institutum fuit ab moysen
a deo. Habetur xvi leuitici quem
dicitur vocatur dies propitiationis. Una
eo die moyses descendit a monte
synay et pronunciauit populo quod obti-
nuisset ab eo veniam peccati vituli con-
flatilis. Item dicitur aliud quod ieiunium
quinti mensis obseruabant ideo quia
septima die mensis illius moyses de-
scendit de monte et legis tabulas
confregit propter peccatum vituli confla-
tilis. Scilicet ieiunium quarti mensis propter
peccatum murmurationis exploratorum
terre dei illo mense. Ieiunium
autem septimi mensis propter interfectionem
godolie sub quo reliquie populi con-
seruabantur tempore captiuitatis babilo-
ieiunium decimi — nice. Ieiunium vero decimi mensis quod
ad festum luminum apud iudeos
ieiunabant propter edificationem templi

quod scilicet a iuda machabeo fuit inno-
uatum templum. Nam a salomone
fuit dedicatum in autumpno et
encennia in vere. A iuda per hyemem
Et non est hoc discrepantia in expo-
sitore istorum ieiuniorum. Sed propter plura
tamen aliquod unum ieiunium fuerit.
Mandatum erat quod quinta decima die pri-
[illegible] mensis tysri i. octobris — mensis tysri / i. octobris
iudei sunt vulgariter dicitur lau-
bertag. Et in quinta decima die mensis
eiusdem festum post est
et durat per octo dies. Hoc intellige
in circa tysri i. octobris quantum ad
circa ciclum lunarem [illegible]
et non verum. Item in quarta decima
die mensis nysan i. aprilis est — mensis nysan / i. aprilis
pascha iudeorum et colitur ab omnibus
in paschalibus. Et in sexto die mensis
syphen i. iunii est iudeorum penthe- — mensis syphen / i. iunii / [illegible]
costes. Nota non quod iudei hic sunt
luna tunc ab illo die luna [illegible]
sunt una quod sex dies et adiunge
predicto luna sed presenti septe-
[illegible] et dimidium ad horas pre-
sentes luna et sic patebit. Et
ista computatio non fallit inter iudeos
Et sic in decimo mense est tunc luna
Est ergo sciendum quod anno domini
1427 quo [illegible] fuerat littera dominicalis
tunc ad feriam [illegible] marcii luna
[illegible] hora nona. Et sic hoc luna
precedit [illegible] et sic patebit
et [illegible] iudeorum [illegible] in luna
quod significat sit [illegible] tamen ideo in-
posui hic ut cum sit [illegible] per
[illegible] [illegible] non

possidet a [illegible] [illegible] [illegible] — cccc
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — ccc
non plus [illegible] [illegible] fecit habe- — cc
[illegible] [illegible] velut a [illegible] [illegible] — cccc
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — cl. e.
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ab [illegible] — cl. f.
[illegible] [illegible] demonstratiua [illegible] — ccc. g.
[illegible] [illegible] / non [illegible] [illegible] [illegible] — cc. h.

c — C est supra cui recto velud illud habebit
cl — R vero centenos et quinquaginta tenebit
l — Quinquagenos L denos numero describit habendum
m — M capit in numero quod mille tenere videtur
d ccc — N vero nongentos numero perdat (?) habendum
xi — Undenos fert O sicut quinquies (?) monendo
iiii — P simile cum G numerum monstrat quod
cccc — Q velud A cum D quadringentos vult tenere
lxxx — R octoginta dabit si quis cum inibit
vii — S vero septenarios numeri significabit
clx — T dat centenos et sexaginta tenendos
v — V vero quinque dabit illa si quis inibit
x — X decem denos numero dat tenendos
cl — Y dat centenos et quinquaginta tenendos
m m — Ultima Zeta cum fine bis mille tenebit

Item de sollempnitatibus iudeorum

Iudeorum sollempnitates legales sive
festa quas iudei servant secundum quod
eis preceptum fuit. Una earum est (?)
prima legalis sollempnitas que sabba-
tum quod significat requiem quia illa die
requievit deus ab opere diei (?) id est
Ideo ipsum sabbatum custodiunt ut
eis liceat a sexta hora post vesperam
ne facere (?) sex (?), usque ad horam post
sabbati post vesperam, mille passibus ire
a domibus eorum. Et nos eciam (?)
quod illo die requievit deus in monu-
mento, celebramus inchoando cele-
brationem in vesperis sabbati. Et in-
iudei enim (?) tunc duorum dierum celebrare
sciunt et ipsum sabbatum quod quasi (?)
... (?) redempti per Christum outina
... sinere (?) et fideles sunt
iudei faciunt custodientes eorum num
sabbatum. Secunda legalis sollempni-
tas est phase id est transitus domini
2a phase — et fit quater (?) semel in anno. Et hoc
fit quartadecima die primi mensis
id est aprilis secundum eorum lunacionem.
Ad vesperam tunc comedunt agnum
paschale et non dicebatur phase
id est transitus, quia ipsa nocte transierunt
mare rubrum sicco vestigio et sunt
liberati a servitute babilonica
pharaonis et sunt interfecti
eorum primogeniti. In hunc memoriale
colunt iudei phase et Christiani
festum eciam nostrum ... festa iudeorum.
Nos vero hunc festum festum cele-
bramus pascha, et eodem tempore domini
in qua pascha id est transitus Christi
transivit ad inferos et nos re-
demit, comedentes eciam tunc
spiritualem agnum id est corpus et sanguinem
domini nostri Ihesu Christi, et eciam sunt
in diversis ecclesiis celebratur quod festum
ut iudei faciunt. Tercia legalis — 3a penthecost.
sollempnitas quam colunt iudei est
penthecostes quod sonat quinquagesima
pentecoste grece vel hebraice
quinquaginta sonat. Nam quinqua-
gesima die post phase id est post transitum
eius deus moysi ostendisset in
monte sinai coram iudeis duas
tabulas quas apportabit scul-
ptas digito dei. In quibus tabu-
lis descriptum est decalogum id est decem pre-
cepta. In cuius legis perhenne memo-
riale iudei colunt istud festum et
vocatur in hebrayco asserta (?). Christia-
ni vero colunt hoc festum propter
adventum spiritus sancti qui venit in discipulos [illegible]
in igneis linguis in memoriale
dei festum (?), et eciam venit de-
monibus (?) festum. Quarta sollemp- — 4a neomenia
nitas iudeorum est dies neome-
nia et est festum clangorum vel
tubarum. Neomenia sonat nova
nativitas lune. Neos enim novum,
Mene luna interpretatur, quia ad hunc
in eorum novilunio ipsi iudei
lune faciunt incendia. Et peragunt
illam sollempnitatem prima die mensis
septimi. Unde illud: Buccinate
in neomenia tuba. In quo festo
buccinabant cornibus pecorum
quia eadem die liberatus est ysaac
ne immolaretur pecora substituto.
In cuius memoriale ysaac ... illi ipse

celebrat oppidani / et observat
festum quatuor temporum et supplicant
orationibus et ieiuniis secundum illud
Zacharie: hoc die afflictionis
anime / afflicta mi faciet ut deus
sicut pro peccatis illum modo operat
liberavit / quod et nos spiritu modo
oppidanos sic liberet. Secunda pro
7a temporitas iudeorum / est et vocatur
festum propiciationis / et hoc festum
colitur per iudeos decima die mensis
septimi quod et sic evenisse ab eo
ordo fabulatur scribitur. Legitur
in levitico quod iudei cum eos
moyses prohibuisset per mare ru-
brum in desertum antequam perve-
nirent in terram promissionis / et cum
in deserto erant absente moyse
petitum ipsi iudei acceperunt a
viris de auribus iudeorum et
de manibus / que inter eos fuerunt
signa nobilitatis / et fecerunt
magnum ignem in quem proiecerunt
et combusserunt predicta clenodia
post cuius combustionem fiebat
et apparuit / descendentibus dispo-
sicio unius vituli / et istam ymagi-
nem vituli conflatilis erexerunt
iudei in altum et canebant
choreizando et adoraverunt eum
et sic ydolatrassent contra deum
et dixit ad moysen: descende
quia peccavit populus tuus et tunc
voluit deus plagare populum et
sic moyses descendebat / et
invenit eos ita facientes tunc
iussu domini eos omnes moyses
occidere debuit / et precatus est moy-
ses dominum et pepercit populo et
placatus est deus. Credebant tamen
moyses dedit optionem eligendi
primum aut mortem. ita quod qui-
cunque eos vellet penitere et pe-
tere fecit deus pro isto magno
delicto quod attendens ad destructionem

mentis eius. Secunda vero acces-
serunt ad eum / et penitentes puni-
serunt. Alii autem qui remanserunt
penitentes et indurati fuerunt occi-
sunt ab ipso moyse per incisionem
gutturis numero tria milia et
perierunt. Penitentes autem con- (xxiii milia / iudei perierunt)
ductus moysi ieiunabat semper (et ipse)
precatus est dominum ne plagaret populum
et placatus est deus. ita tamen
quod in signum maledictionis delicti
ipsi omnes penitentes effecti sunt
rubei iudei. Et omnes iudei ad-
huc rubei / cognoscuntur esse de genere
illorum rufforum iudeorum qui se-
cerunt tale delictum qui sic puni-
ti fuerunt. Eodem ergo die in memoria
eius hunc ieiunant iudei et in memoria
eorum et precedit septem dies a vespera (primi septimi)
ipsius ad vesperam / et vocatur dies
iste / longa dies iudeorum et ipsi
stant illo die inter pedes et dentes
quod dicitur dies propiciationis et expia-
tionis / quia peccatis eorum propicia-
tionis quia peccata eorum expiant
deus et pene indutorum expiant
Et in huius signi medievale propheta
colitur ista dies ad hunc per iudeos
semel in anno. Nos vero christiani
loco illius / eodem mense colimus festum
propiciationis pro peccatis nostris et
expiationis pro requie mortuorum. i.
festum omnium sanctorum in quo colimus omnes
sanctos per suffragia ut multiplicat
intercessoribus. Et festum omnium anima-
rum ut deus expiet i. ut mitiget
et liberet eas scilicet animas fidelium omnium
defunctorum donans eis requiem imperpetuum
in eternum. Tercia solempnitas (Gra)
iudeorum est festum scenophegie quod
est festum tabernaculorum quo festo
septem dies habitat in umbra-
culis in memoria quadraginta
annorum quos fuerunt in deserto
ubi pascit eos dominus manna

et colunt hoc festum iudei quintadecima
die eiusdem mensis septimi
Nos vero christiani non colimus festum
eodem tempore / sed aliud / licet secundum sco-
lasticam historiam illo mense est re-
manserit / sed ecclesia postea aliud
ordinavit Quadraginta diebus re-
manserunt nos christiani ut ipse christus
Sicut enim iudeos de egyptiaca
servitute liberavit et ad terram lac-
te et melle manantem duxit
Sic nos ab hostium mundi ergastulo
educat ad terram melle et lacte
manantem quod est regnum dei nostri
Septima solempnitas in quo legitur
et est festum encenie Unde ewa-
gelium Facta sunt encenia Istud
festum iudei colunt in hyeme et
dicitur a neos quod est novum Encenia
quod domus aliqua vel vas vel vestis
a quando usi ad celebrandum erant
dedicabantur tunc celebrant ut sic
salomonis templi dedicacionem ob
hanc dedicacionem sic perhenniter cele-
brabant iudei Nos vero christiani
colimus eo tempore id est in hyeme dedicacionem
vel potius colimus diem nativitatis christi
et dicitur a neos quod est novum quia novus
homo videlicet dei filius novam natu-
ram humanam assumpsit Renovavit enim
renovacionem formam servi accipiens
et hoc fecit ut nos a servitute dia-
boli liberaret Et ergo nos christiani
colimus hoc festum nativitatis christi
loco encenie Ad huc colunt iudei
unum festum quod dicitur purim hebra-
yce id est festum sortis ubi populus iudeorum
per suspensionem aman fuerat libe-
ratus Et loco eius nos christiani colimus
festum pascenatis ubi per amarissimam
mortem christi / nos omnes sumus liberati
Ad huc iudei colunt cerimonias
sive festum cerimoniarum dictum
a ceris id est luminaribus Et loco illius
nos christiani colimus festum purifica-
cionis apprehencionis et ...

[illegible] dominica apostolorum
et ceteris celebratis diebus nos
solempniter celebramus et ceteris
et aliis ornamentis Ad huc
colunt iudei unum festum quod
dicitur festum judith cum caput ho-
lofernis succidit per manus / populus
ysrahel [illegible] fuerat liberatus Et
loco illius nos christiani exalta-
cionem sancte crucis celebramus Ad
huc iudei eciam colunt quatuor
dies in anno qui vocantur planc-
tus quibus filii israel convenerunt
singulis annis et planxerunt
filiam Jepte ducis cum quam pater
pro victoria occidit et ymolavit
Et loco illius nos christiani colimus
festa quatuor temporum

Sermo de novo anno III

Testis (?) Bernhardus in solle-
mpni (?) dicit Benedicte dominum in mirabili-
bus filio vero et predicate quod
in eo completa est omnis expectacio
vestra / et cetera Solempnis est valde
et benedictus in ipso videlicet
sermo vero omnis gratus / sicut
vobis olim pollicitus est dominus divinus
sermo Benedicte igitur magnis
vos complete veri verbi quod
mirifice et gloriose / videtis eo
completa esse / que decipit dominum annum,
cassatis in ipsum sed / et fidelis
inventis cunctis per ipsum [illegible]
[illegible] Et aba-
[illegible] consultatio [illegible] in
[illegible] Tale ergo ve-
nerabile [illegible] principia
[illegible] / ab angelo impositum est hoc
salvatoris nostri / nobis puerulo
nato quod ostendit nomen proprium
[illegible] vocatum est [illegible] eius [illegible]
Consuetudo hec [illegible] fecit et
[illegible] hodie [illegible]
et solempni festo hec aggregati

talibus / quod hodie cuilibet fidelium
amicorum et consanguineorum gaudium
amicorum facit adventus per leticiam nomi
num unicuique suis vocibus ac
mensalia largiendo Et quia
karissimi mei vos omnes hodie
hic congregati estis mei consor
tes / ideo Et non cum argento et
cc auro non sed lilia quedam [illegible]
et amena ornatus floris compositi
propter amorem domini mei [illegible]
quod non habeo scilicet spiritualia haec
vobis do Et sic hodie karissimi
mei dabo cuilibet statui tria tria:
primo scilicet rosam de qua volumus
delectare 2o florem quem [illegible]
adornet / 3o dilectum a quo deli
ciose amplectetur Primum donum scilicet
omnibus convenit virginibus. Secundum
donum scilicet floribus convenit viduis
3m donum scilicet diligi convenit con
iugatis Dico igitur castitatis
1m tibi hodie assigno pro nono a
no pavonem / pulcherrimis pe
nnis decoratum in quo donum signe
quia ante considerare debes o virgo
tue castitatis indicibile decore
Item sicut iste avis diversis
plurimis coloribus decoratus in
caudis et specialibus / sic et tu vir
go in omnibus moribus tuis di
versis virtutibus ut castitate tua
non perdas / sed [illegible] valeas deo
esse decorata. primo in corde ita
ut cor tuum virgineum nunquam
in aliis ac pravis cogitacionibus
et delectacionibus commisceat. 2o 2
in ore, ita ut os tuum virgineum
Xobu aliquod verbum inhonestum / otiosum /
scandalosum ac lascivum loquatur
3o in toto corpore ita ut corpus 3
virgineum motus / gestus / actus / [illegible]
trasitus mores / delicia / transitus / [illegible]
[illegible] signa [illegible] ac alia
illicita [illegible] 4o per [illegible] 4

tue o virgo / debes omnem faciem
tuam virgineam / honeste / tene
re / et simpliciter absque dolo
et felle sed ut columba sinceris
pro Christo [illegible] et pulchritudine
intende propter pericula et [illegible] regna
quoniam Item quia [illegible] species tua
[illegible] ut sit polluta sed / felle / ut non sit polluta
dolose [illegible] applicatura / sed absque
omni fallacia et decepcione. Bernardus
in epistola dicit Et nisi castitate
decoris est [illegible] facit
4o porro o virgo debes ut sicut
[illegible] intendas pavonem habe
[illegible] ad per exemplum pavo cum [illegible] [illegible]
de pennis singulis cepit [illegible]
se amisisse pulchritudinem et [illegible]
[illegible] verificando con
tristiciam [illegible] speculum plan
[illegible] donec [illegible]
[illegible] et de [illegible]
certificat Moraliter Sic tu virgo
si [illegible] declaracionis 5 /
[illegible] amissionem
graciam tuam [illegible] castitatis et
pulchritudinem [illegible] in ora
cionem gemitibus continue in ora
bus et aliis bonis operibus tam diu
donec speculum sancte trinitatis tu
[illegible] et ipsam erit tu secundum
[illegible] Secundo 2o Viola
[illegible] o virgo pro nono [illegible]
[illegible] viola [illegible] ut [illegible]
ferta facies capiti tuo viola
primum florum et qui sole [illegible]
[illegible] Moraliter Sic tu virgo [illegible]
[illegible] dulcedinem doctrine
dei qui vere sol est imitando [illegible]
Et hec dulcedo virginem te faciat
de virginibus precedentibus ut [illegible]
[illegible] ostendat. Attende o virgo
[illegible] dilige [illegible] doctrinas dei [illegible]
viola capitis tui [illegible] corone
[illegible] imponis 3o o virgo dilecti 3o
amicum tibi pro nono [illegible] assigno
et [illegible] est [illegible] christus
Iesum dilectum o virgo do tibi

hodie ut eum corde puro et mundo
suscipiatis / et tanquam sponsum tuum
intimum diligatis. Attendite o caste
virgines et eam diligenter percipite
quam ut audistis a me desponsavi
vos hodie uni viro virginem castam
exhibere christo. Videte o virgines
dilecte et attendite quod vobis beatus
Bernhardus in sermone dicit Bene-
dicte inquit in choro virginum / et vir-
ginum sanctificator omnes vos pa-
radisicole virgines / et aliorum sancte
quia ecce que amastis que optas-
quomodo tis quem ardentibus desideriis
appetivistis. Per cuius amorem sponsum
terrenum terrenum et amorem ornatum seculi
contempsistis / quem nunc filium nunc
videtis / nunc tenetis eum in
castis eius amplexibus quiescitis
et divelli a vobis per nullam in-
sidiatoris fraudulentiam poterit.
Ecce Ergo o dilecte filie ha-
bentis per manus domini vestra divine
eruditionis / spiritum discrete
circum circumspectionis / sponsum celestis
consultationis / cuius uni et christo et
iste per istum habebunt fructum tri-
2. pncipale tesimum. Ecce o dilecte vidue similiter
in pule vobis per manus domini de plebe tria
Turturis · 1 · primo turturem sollicitudinis 2o libellum
Libellum beatitudinis 3o advocatum certi-
Advocatum tudinis habeatis. Primo ut audi-
vit dilecto vera o vidue do
vobis turturem sollicitudinis. Tur-
tur enim est avis super mansueta et
humilis et pacifica cuius natura
est quod pari mortuo / tunc altera
... in vita amodo nunquam
alteri copulatur / In cuius audistis
plurimum sedet / et nunquam in viridi
et germinante super ramum sedet. O vi-
dua per voluntatem christi opposita ma-
rito tuo per mortem separata at-
tende diligenter et accipe hodie

horum amicula per statum tui coniu-
gii et sede ad istam per statum tuum
Vide quod mortuo primo marito
alteri ut tractat nunquam copuleris
si vere vis esse vidua christi et
sit quilibet homo et bonus chri-
stianus / tenetur tibi honorem impende-
re secundum doctrinam apostoli ad thimotheum
dicentis Honora viduas que
vere vidue sunt. Vera inquit
vidua est que unius viri uxor
fuit. Tertio Respice eam o vidua
christi eum christo in cruce ligna-
tum sicut ... in corde tuo memoriam
passionis christi. Sanctus tuus cel-
sit gemitus suspiria. Casta
quanto castitas placet christo tuo
Quanto si in virginitate servasses
aureola meruisses. Et quia
viro tuo copulata fuisti saltem
per certo / si in matrimonio pla-
cuisses christo tue vero tuum id
non abstulisset. Quod vidua / et
quia ei nunc placebis sis casta et
sta ut devota christi famula
et accendet deus vocem orationis
tue. Sit enim o vidua ad te
celeste miliciam dicere aut con-
in nomine tuus audita est in ora-
tione. 2o affero tibi o vidua per
manus domini libellum beatitudinis 2o
scilicet nunc quia deus te perlegit ut
exercitatus opera mea quod et in
libro notatur / quia licet libellum alte
desereat tamen folia ad terram
declinat. Sic moralis vidua
quamvis deo semper placeat nichil
tamen deo sic placet sicut virga
generositas et exulat / ad quem
se per ... vidua christi de alta
contemplatione declinat / et sicut
in libro in superiori parte intel-
lecta folia dependentia / quedam
flamen ... exigit que totam

filius dicebat sic propheta ora-
misericordia cio mea in sua vidua pul-
chrificat / Nam ipse Christus sic o vi-
dua 2 tuus filius filius misericordie
est / qui dicit Cant 2o Ego flos
campi et lilium convallium / De-
te o vidua confidenter Cant
lilium inter spinas / sic amica
mea inter filias Tercio o devo-
3o ta vidua ipse deus te per nomen
duo advocatos qui hodie in
forma sanguinis sui ...
te certificant quod velit te in ne-
cessitatibus providere facta gra-
cognitatum in. Dominus et ipse te cum
tibi ipse enim est Christus quod non
alibi conscribit Nomen illius vo-
catum est Ihesus / tobias i canonica
quos advocatos habes apud
parentem dominum cum ... illud tibi
debetur fructus ... in regno
celorum Tercio o vos con-
... pu.. gatis per nomen annum ... de
tria ... quod est ... parau-
disi ad ... vite vere ... quod
eum paradisi ... e ... / qui
si infirmum ... et ...
avertit ab egroto non audit tuus infir-
mus egritudine euadit Si
autem audit ... ab egro-
to tuus infirmus moritur Mo-
raliter Sic vos o coniugati quod
... vera videt aut
per quendam desiderium carnalia
languida / et oculos domini dila-
cerat in ea tua anima ...
Si autem oculos domini dilatus
audit ab anima tua / peccato autem
eterna morte moritur Ergo
audite o coniugati ... hec ani-
cula paradisi / videndo diligat
... impudicam late-
at in vita vestra / quod ... vitam
... infirmas / et deus in
medio eorum est / ... qui
erit

instrat Quinto o vos coniugati pro
novo anno assigno et do vobis
florem campi qui flos eius campi ame-
nissimus est et omnibus placabilis
Et sicut inter vobis fide unionem
et concordiam Nam beneplacitum est
deo vir et mulier bene consenci-
entes Eccli 25o Quid aliud est fi-
dei vere integritas quam inter
vos concordia / et pudicia vera
nisi ipse qui dicit Ego sum flos
campi / Istum florem o coniugati
diligatis concordate et confirmate
qui hodie ... vos 2 ...
ut et vos ... pudiciciam ab-
scidatis / de ipso flos dicitur Ysai 11o
Egredietur flos de radice Yesse
et flos de radice eius ascendet
... Et bene flos de-
... vocat / qui ... peccatores ...
... / ... pulchri-
tudine sue ... / in-
mtriora ... celeste de-
... applicat / ... qui
... Bernardus dicit
in sermone ... pulchre quidem
et convenienter flos campi ...
... quia ... vidua ...
... et semel ...
... / ... corru-
pcionem ut ... quod dicit
Non dabis sanctum tuum videre cor-
rupcionem O coniugate assume tibi
florem / et corona tua non recipiet
corrupcionem / quo ad imputacionem
Sexto o vos coniugati pro novo anno
assigno et do vobis primogenitum
qui dei filius est et ipse ante omnes
... filius ... quod et
... bonorum ...
... potuit
... mea ...
... mea ...
... in celesti ... filii primo-
geniti vocatus est ... Ihesus Hostis

2m punc

qui est sponsus filius et heres pro dono. Secundo o vos religiosi pro novo anno similiter do et assigno tria scilicet primo philomenam gaudentem 2o rosam rubentem 3o piram consolantem. Primo do vobis philomenam quam et tu religiose accipe et disce ab illa / Nam philomena ortu diei appropinquante dulcissime vociferat / et vociferando pullulat Nam dulcedine cantus illius pulli eius in testis ovorum vivificantur Sic moraliter tu religiose qui sentis te oriri diem eterne glorie nam gratiarum actionem / deo redde in testa spiritualis vere devotionis iugiter orando / et opera tua caritate informata / et gratiam reministrat Nam hec vox ita dulcis est quod illa sancta trinitas delectata tue devote orationi dicit in Canticis 2o Sonet vox tua in auribus meis vox enim tua dulcis et facies tua decora Ecce o religiose hodie do tibi hanc spiritualem philomenam ut per totum annum vite tue sic laudandum studeas sine intermissione orare et laudare 2o o tu Religiose pro novo anno tibi do et assigno rosam rubentem ardentissime et perfecte caritatis Hic flos tam nobilis est et virtuosus quod quecumque bona si isto flore non fuerit coronata deo non acceptabilis placere potest Sed heu hic nobilis rosa / nobis religiosis est aliena et exosa unde Cancellarius in quadam prosa eam alloquitur dicens Dic ubi veritas / dic cara caritas dic vera caritas / unde ubi habitas / aut in throno salomonis / aut in throno belle / Respondet illi caritas dicens Sic In domo / quando me visitas / quando me sol-

licitas / tunc in bello / ubi in Bitella / sed de ierucho sed remiens / plorans sum sauciato Hec rosa deus est et per deus caritas est cuius nomen caritas est christus qui christus et hodie prima caritate qua te homo dilexit rosam sanguinem suum pro tua ablutione peccatorum in circumcisione effudit ut et tu econtra pro eo impietatem et secularia desideria abnegans et supponas 3o o tu religiose pro novo anno tibi assigno et do piram / te in omnibus consolantem Est piram scilicet qui dicit sic Ego sum ille piram et ipse est in filium O religiose audi et diligenter attende donum hoc / quod tibi dedi in piro quod hec sic in omnibus tribulationibus tuis te consolatur et nulla pretermittit / testante david qui dicit in persona patris filii sui clamabit ad me et ego exaudiam eum cum ipso sum in tribulatione eripiam eum et glorificabo eum Ecce consolator tuus est / in hoc quod dicit eripiam eum et glorificabo eum longitudine dierum dilatabo / et replebo eum Ecce o religiose hunc piram tuorum consolatorem ergo tibi hodie pro novo anno dedi et do ut et tu per totum annum eum studeas laudare / benedicere / et adorare ... in toto corde tuo semper ... ut te in omnibus angustiis sic iocunditatem gaudie et consolari dignetur Tertio o vos parentibus pro novo anno similiter tria assigno et do scilicet avem 2o florem 3o amicum ... pro do vobis avem ... non ...

3m pu

aspina et sicut vestis [illegible]
Tercio do vobis certam austeri-
[illegible] 2° do vobis [illegible]
[illegible] misericordie sed accipe
o peccator hanc aspinam et desce-
[illegible] cuius [illegible] animus facte
hominis habet / quia [illegible]
aquam facit sicut speculum tue
hominis videre se ostendat et sic tue
in illud homine quod se videt [illegible]
[illegible] et facit hominem
[illegible] laborat. Et
postea [illegible] aque
hominis videt [illegible] / quod se enim
[illegible] videt [illegible] tue facien
[illegible] ab [illegible] et homines
se [illegible] ostendat et sic simile
in multum. Audite [illegible] quod
animus est tue facit Certe [illegible]
[illegible] quod tue de aqua
volat in terram / et [illegible] frigente
[illegible] dolorem [illegible] hominis quod
[illegible] / quod [illegible]
tue [illegible] occidet
A [illegible] / obstinate / et [illegible]
peccator assume [illegible] animus [illegible]
[illegible] et fac sicut [illegible] Vade
[illegible] et in ea vide
[illegible] ad [illegible] et
[illegible] / tu [illegible]
occidisti quod filio dei [illegible]
pro te / [illegible] occasione [illegible]
[illegible] et mandati [illegible]
[illegible] dedisti O peccator hec cog-
nosce et diligenter [illegible] in-
tende quod [illegible] tua [illegible] filium
dei in morte [illegible] / Sed [illegible]
animus aspina [illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible] tua
voluntate [illegible] exemplo sal-
vatoris tui Qui [illegible] salvatur
[illegible] tamen
de se loquitur dicens Non veni

facere voluntatem meam sed eius
qui misit me patris Et iterum
Non sicut ego volo sed sicut tu
fiat tua igitur voluntate ut audis
o peccator / quod [illegible]
[illegible] seu [illegible] Certe
mors et vita sunt ambo tibi
apposita ergo elige [illegible]
[illegible] valueris 2° o tu peccator
quod [illegible] do et assigno
florem [illegible] certam austeritatis
[illegible] tibi et [illegible] quod ve-
nenosa [illegible] primo
occiditur venenosa [illegible] per
[illegible] sicut Basilius ait Sic
et tu peccator assumens austera
vita quod malignos [illegible] a te
expellet primo et omnia venenosa
peccata occidet Ne timeas ergo
peccator aggredi [illegible]
[illegible] / quod [illegible]
et [illegible] leve [illegible]
in libro de perfectione [illegible] hoc
[illegible] Benigna clemencia
salvatoris [illegible] temptacionem /
maiorem [illegible]
[illegible] / [illegible]
[illegible] obtulisset [illegible]
[illegible] 3° o tu peccator quod nona die
[illegible] do et assigno hodie preciosam
[illegible] et [illegible]
[illegible] salvator ut salvet te ab
omnibus peccatis Audi tu induratus
et obstinatus peccator / [illegible] et
[illegible] et [illegible]
[illegible] quod [illegible] nona die
dedi [illegible] hec [illegible] exempla et
[illegible] cogita [illegible]
valoris sit [illegible] et no-
bilitatis Non enim offero / nec
dedi [illegible] / in [illegible]
[illegible] appone [illegible]
[illegible] / Non [illegible] do [illegible] dedi [illegible]

indicet quod timeatis Ecce ego corpus
dedi tibi sicientem quod mactatis sed
recepisse et ut audivisti in prandia-
cione principis meorum verbum quod
do et dedi tibi hodie per tercio
munere nomini domini in hac vestra
clausicula sive parvula / puellam
benignam et mansuetissimam quam
hodie propter te primo suam sagittam
fudit largissime in testificatione sui
sacratissimi corporis / Et hoc non ut
ostenderet se tale esse qui suo
cordis sagittam omnia peccata tua
tradisse verum salvatorem delectet et
ab eterna morte eripere vellet Ac-
cipe ergo o peccator / devote / humiliter /
et contriti servore caritatis eandem
puellam quam hodie tibi dedi et
do per munere amplectere eam brach-
Contricionis iis contricionis et dilectionis et videbit
oculi tui salvatorem tuum Tolle
benignam puellam / et dimittit tibi
omnem offensam Da illi hunc ob-
sequium cumulatum / et bone vo-
luntatis et opera premium suum celeste
reddet tibi Accipe infantem / lactis
refectionem / et attendet si solo
devocius illi quod diligat te Audi
o peccator non desperando de multi-
plicitate et magnitudine tuorum
peccatorum sed firmam veniam et
remissionem peccatorum omnium ad vite
gratiam impetrandam Audi quod tibi
puella illa quam tibi eam dedi et do
dicat / teste augustino hoc ait hodie
Cum esses inimicus pro meo
reconciliavi te per me / cum inter mon-
tes et silvas errares / ego que-
sivi te / humeris meis portavi
te / patri meo reddidi te / laboravi
sudavi / caput meum spinis
apposui / manibus meis clavis
perforandum feci / latus meum lancea
aperiri / tot et tantis iniuriis
et asperitatibus laceratus sum sanguinem

vnum meum fudi animam meam
posui et omnibus tibi me tradi-
di verum amicum iunxi / te quod
per peccatum divisum a me
revenire dedi me Accipe me
puellam puerum pone me sig-
naculum super cor tuum / et dabo tibi
coronam vite Sicut coronam
eterna gaudiorum reddet nobis
misericors peccatori et nobis omnibus
per hanc donum in celesti patria
eadem puella cum nomine et cum
Christum cum patre et spiritu sancto vivit
et regnat per immortalia secula
seculorum amen Et sic est finis

Ex Biblioth. Regia Berolinensi

10 gr. Lell

Exam. de Stam. et Cie

MS. Theol. 4to. Vol. 394

Cum expulsi fuissent adam
et eva de paradiso fe-
cerunt sibi tabernaculum
et fuerunt ibi septem dies lugen-
tes et lamentantes in magna tris-
ticia. Post septem vero dies
ceperunt esurire et querebant
sibi escas ut manducarent et
non habebant. Dixitque eva
ad adam. Domine mi esurio. Res-
pondit adam vade et quere
quod manducemus usquequo videamus
et forte respiciet et miserebitur
nostri dominus deus noster et revocabit
nobis in locum pristinum. Et
perrexerunt adam et eva et cir-
cuibant septem diebus omnem
terram illam et non inveniebant
escam talem qualem habuerunt
in paradiso. Et dixit eva ad

[...]

bus ut edat et bestiis terre
nostra autem esca erat angelica.
Sed digne et iuste plangamus
ante conspectum dei qui nos

qui fecit nos et penitentiam
in magna pena forsitan in-
dulgebit et miserebitur nostri dominus
deus noster ut disponat nobis un-
de vivamus. Et dixit eva ad
adam. Domine mi dic mihi quid
est pena et qualis penitentia
ne forte laborem imponamus nobis
quem non possumus adimplere et non
exaudientur preces nostre et avertat
faciem suam a nobis dominus deus noster
quia promittamus et non implemus.
Tu domine quantum cogitasti peni-
tere quia ego induxi tibi laborem
et tribulationem. Et dixit adam
ad evam. Non potes tantos dies
facere quantos ego faciam. Tu
quadraginta dies fac et tolle lapi-
dem et sta super altitudinem fluminis

[...]

Et ipse diabolus qui cadebat ei
super flere et dixit ad eam. Egre-
dere de aqua de flumine et expansa est

Staatsbibliothek
zu Berlin
Preußischer Kulturbesitz

Ex
Biblioth. Regia
Berolinensi